

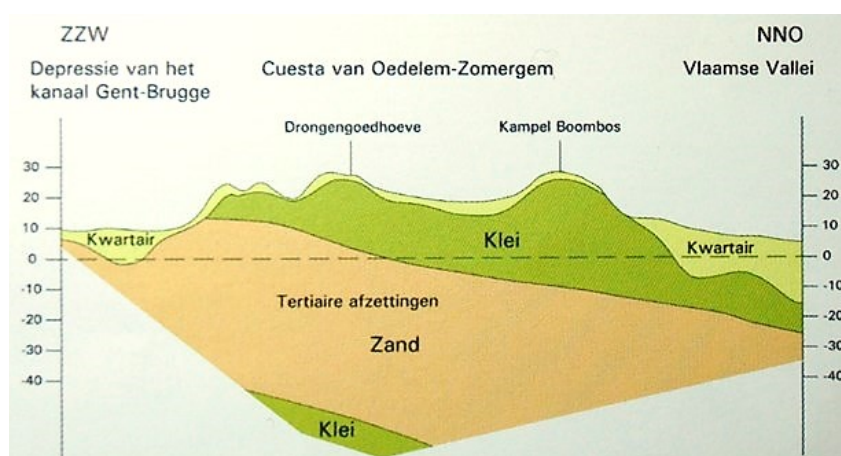
Voorwoord

Beste leden en vrienden van Natuurpunt Maldegem-Knesselare

Wellicht kijken jullie verwonderd naar deze middenkatern van het tijdschrift. Heel wat jaren geleden had onze afdeling een eigen tijdschrift 'Bos en Hei' dat niet meer werd uitgegeven sinds ieder van jullie het tijdschrift 'Natuur en landschap Meetjesland' in de bus kreeg. Sommige Natuurpuntafdelingen verkozen om een eigen nieuwsbrief te behouden en vanaf nu zullen ook wij zo'n middenkatern uitgeven voor alle leden van onze lokale afdeling.

Opmerkzame lezers hebben natuurlijk al de hoofding van deze pagina bekeken en, inderdaad, het was tijd voor een nieuwe naam voor onze afdeling. Omdat de gemeente Knesselare fusioneerde met Aalter en er ook een afdeling Natuurpunt Aalter bestaat leek het ons vanzelfsprekend de naam van onze afdeling te wijzigen. Uit de inzendingen die we hebben ontvangen werd de volgende naam weerhouden: **Natuurpunt Meetjeslandse Cuesta**. Het voorstel kwam van Heleen Taets en van Fabien Ryckebosch zodat beiden het boek 'De Meetjeslandse bossen' mogen ontvangen. We sturen hen nog een berichtje waar en wanneer ze het boek zullen krijgen.

Voor wie niet meteen weet wat die term cuesta betekent en wat dit te maken heeft met onze afdeling: een cuesta is een heuvelrug die in een heel ver verleden is ontstaan doordat sommige hellende bodemlagen (klei) beter weerstand boden dan andere (zand) tegen de erosie door ijs, water en wind. Op deze heuvelrug die zich in onze regio uitstrekt over het zuiden van Maldegem, Zomergem tot Oedelem situeren zich twee natuurgebieden die onze afdeling in beheer heeft: Maldegemveld en Burkel (Torrebos, Kallekesbos en Lange Swiss). Het derde natuurgebied dat onze afdeling beheert nl. Kattenbos-Zeggebroek ligt aan de voet van deze cuesta, in de vallei met de volgende heuvelrug die door Aalter loopt.

Het schrijven van een nieuwsbrief vergt wat extra inspanning maar vooral ook wat extra input. Als iemand zich geïnteresseerd voelt om eens een korte tekst te schrijven over een belevenis of waarneming in één van onze reservaten of als je een mooie foto hebt gemaakt op één van de activiteiten, aarzel niet die ons te bezorgen. Dit kan via een e-mail naar info@natuurpuntmeetjeslandsecuesta.be of via één van de bestuursleden.

Hartelijke groeten

Bestuur Natuurpunt Meetjeslandse Cuesta

Steun Natuurpunt Meetjeslandse Cuesta: BE56 2930 2120 7588 met als mededeling de naam van het project:

Maldegemveld, Burkel of Kattenbos-Zeggebroek

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar, een attest wordt je in het voorjaar toegestuurd.

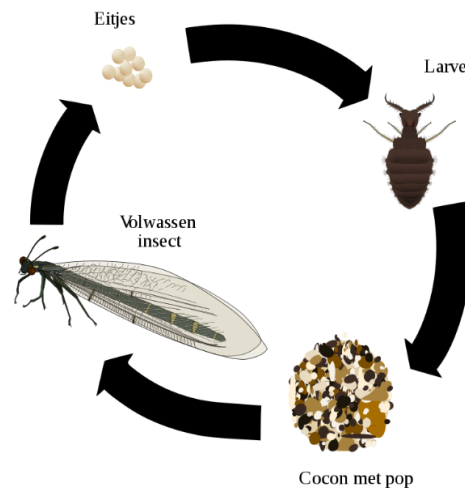

De mierenleeuw (*Myrmeleon sp.*): meester van de zandkuil

Begin oktober was ik op stap in het Maldegemveld op zoek naar paddenstoelen toen ik een libel schijnbaar dood op de grond zag liggen. Toen ik die wou vastnemen bleek dat één van de vleugels in een holletje in de grond was getrokken. Dit holletje bevond zich centraal in een trechtersvormig putje.

Libel in de valkuil van de mierenleeuw

Levenscyclus mierenleeuw (bron: Wikipedia)

De mierenleeuw is een intrigerend insect dat bekendstaat om zijn unieke levenswijze en opmerkelijke jachttechniek. De larven van deze wezens, vaak gevonden in zanderige omgevingen over de hele wereld, zijn meesters in het creëren van valkuilen om hun prooien, voornamelijk mieren en andere kleine insecten, te vangen. Wanneer een prooi in de kuil valt, veroorzaakt de mierenleeuw kleine zandlawines door zand naar de prooi te werpen. Hierdoor glijdt die naar het centrum van de kuil, waar de mierenleeuw toeslaat met zijn scherpe kaken. Dit exemplaar in het Maldegemveld was dus wel wat gulzig en kreeg niet meer dan een stuk libellenvleugel naar binnen getrokken.

Mierenleeuwen zijn insecten die een volledige gedaanteverwisseling kennen. De larve lijkt in het geheel niet op de volwassen dieren. Ze verandert niet in kleine stapjes maar ze verpopt. De kleverige eitjes die worden afgezet in het zand, worden al snel bedekt met zandkorrels waardoor ze goed gecamoufleerd zijn. Zodra het ei uitkomt, gaat de larve direct op jacht. Ze maakt meteen een valkuil om prooien te vangen. De larve is klein, bijna eirond, geribbeld en is voorzien van haren. Ze heeft enorme kaken die aan de binnenzijde voorzien zijn van rijen stekels. De korte pootjes hebben, net als het lichaam, vele naar achteren gerichte haren om het lichaam te verankeren in de ondergrond zodat ze niet door de prooi uit de grond worden getrokken. Eens de prooi naar binnen getrokken is injecteert de larve van de mierenleeuw spijsverteringsenzymen in de prooi om de interne organen te verteren. Daarna zuigt ze de vloeibaar geworden inhoud op.

De larve doorloopt drie stadia, die de instar worden genoemd. Na iedere vervelling wordt het lichaam groter. Aan het eind van het derde instar vervelt de larve voor de laatste maal waarbij de verpopping plaatsvindt. De grootte van de larvale stadia is variabel want is afhankelijk van het voedselaanbod. De larve leeft één tot drie jaar ondergronds voor ze zich volledig heeft ontwikkeld. Pas als de mierenleeuw zich volledig heeft ontwikkeld tot volwassen insect en uit de pop is geslopen, draagt het lichaam vier vliezige vleugels. Nu lijkt het insect wat op een waterjuffer.

Mierenleeuwen zijn niet de enige insecten waarvan de larven vanuit een ingegraven positie op prooien jagen. Dit gedrag is ook bekend van de larven van zandloopkevers. Deze maken echter geen valkuil. Er wordt een tunneltje recht naar beneden gegraven waarin zich de larve bevindt. De opening aan de bovenzijde wordt afgesloten met haar kop en zodra een geschikte prooi nadert, wordt deze razendsnel gegrepen met de kaken en naar binnen getrokken.

Verslag van enkele voorbije activiteiten

Beheer in de Lange Swiss 1 juli 2023

Met zijn zevenen trotseren we de weinig goeds belovende weersvoorspellingen. Zon is er niet te zien, maar regen ook nauwelijks. Naar jaarlijkse traditie wordt de wandellus vrijgemaakt van bramen en dergelijke. En passant worden nog twee grachtjes afgedamd en een andere dam hersteld. Op die manier leveren we onze bijdrage aan het tegengaan van verlaagde grondwaterstand en ook het bos vaart er wel bij natuurlijk.

Nieuwe zitbanken in het Maldegemveld (13 juli 2023 en 24 augustus 2023)

Zitbankjes en/of picknicktafels worden niet alleen geplaatst om wandelaars te laten uitrusten, maar ook om van de natuur te genieten.

Aan de Fluxysweide staat een nieuwe bank op de rand van het gras onder de overstekende takken van een zomereik. Je kunt er op zonnige dagen in de schaduw zitten terwijl heel misschien een ree of damhert je pad kruist of je kunt er volop genieten van vogelzang. Het nieuwe zitbankje staat op een verhoging en je hebt aan beide zijden uitzicht op een poel. Als je naar de grootste poel kijkt, heb je doorkijk tot op de 'donkere gang'. Ook langs de Langedreef staat een nieuw zitbankje iets meer zuidwaarts dan de picknickbank. Op deze locatie spot je vast en zeker roofvogels, ree en damhert.

Beheer in het Maldegemveld 26 augustus 2023

Het is een warme zonnige voormiddag, er zijn dus veel wandelaars in 't Maldegemveld. Augustus is de beste maand om de bloeiende heide in al haar pracht te bewonderen. Met vrijwilligers worden hoge jonge berken en dennen gekortwiekt om zo de heide meer kansen te geven. Met de takken wordt een nabijgelegen takkenwal rond een poel hersteld. Door de heide open te houden zorgen we er voor dat de heide de broed- en voedselplaats blijft voor typische vogels zoals de boomleeuwerik en dagvlinders zoals het groentje.

In lang vervlogen tijden werd dit landschap behouden dankzij de herders en hun grazende kudde. In het huidige Maldegemveld zijn de schapjes vervangen door de kudde Gallowayrunderen en runderen van landbouwer Herman. De heide, jonge berken en dennen worden nu machinaal gemaaid door vele vrijwilligers. Augustus is ook de maand waarin we exoten (bv. Amerikaanse vogelkers) bestrijden, wandelpaden onderhouden, schrale graslanden maaien, maaisel keren en op rijen leggen en maaisel op balen persen. Kortom, in de zomerperiode is er altijd werk in het Maldegemveld. **Interesse of**

goesting om hieraan mee te helpen? Vrijwilligers zijn steeds welkom. Laat het ons gerust weten via een e-mail of een ander berichtje.

Beheer in het Maldegemveld 23 september 2023

Vandaag nemen we de adelaarsvaren onder handen. Hij wordt gekortwiekt om zo de heide alle kansen op groei en bloei te geven. Het maaisel wordt afgevoerd zodat de grond schraler (minder voedselrijk) wordt waardoor heideplanten meer bevoordeligd worden.

Beheer in het Maldegemveld 28 oktober 2023

Een ervaren vrijwilliger maait enkele rabatten met de Rapid terwijl nieuwe vrijwilligers uitleg krijgen hoe ze een bosmaaier moeten hanteren en op welke hoogte er mag gemaaid worden. Een beetje nerveus en onwennig maaien ze pijpenstrootje dat welig groeit. Na wat bijsturing wordt het ganse perceel gemaaid alsof ze professionals zijn. Het maaisel wordt intussen bijeengeharkt en afgevoerd. Jonge berkjes in de berm worden omgezaagd zodat er meer zonlicht kan doorbreken tot de bodem. Zo wordt er een corridor gevormd voor insecten en vlinders. Het hak-hout wordt gebruikt om de afrastering aan beide uitkijkheuvels aan te vullen.

Paddenstoelenwandeling 5 november 2023

Tussen de regenvlagen door gaan we op stap in het Drongengoedbos en het Maldegemveld. Met gidsen Lia en Marc gaan we, in twee groepen, op zoek naar paddenstoelen. We duiken in de wondere wereld van saprophyten (afbrekers), mycorrhizavormers (symbionten) en parasieten. We ontdekken boleten, amanieten, russula's, bovisen en ridderzwammen in alle mogelijke vormen en kleuren. We leren over plaatjes en buisjes en over de ongewone voortplanting via sporen en zwamdraden. Kortom, we maken een trip door de mysterieuze wereld van de grootste gekende biomassa: de zwammen.

Komende activiteiten

Beheerdagen

Heb je zin om de natuur een handje te helpen? We verwijderen exoten waaronder Amerikaanse vogelkers om in-landse bomen en struiken meer kansen te geven. Iedereen is van harte welkom, ook wie maar een uurtje kan mee-helpen. Aangepaste kledij (bij regenweer), handschoenen en werkschoenen zijn aanbevolen. Inschrijven via e-mail: annickvercaemer@natuurpuntmeetjeslandsecuesta.be zodat we voldoende werkmateriaal kunnen voorzien.

Trefpunt: loods Natuurpunt, (GPS: N 51.155117, E 3.47198), Urselweg 81 B, Maldegem-Kleit

Contact: Annick Vercaemer (0472 75 20 20)

De komende maanden zijn we vooral actief in het Maldegemveld. **Zaterdag 27 januari, zaterdag 24 februari, zaterdag 23 maart en zaterdag 27 april** is er telkens een beheermoment in het Maldegemveld van 9:00 h tot 12:00 h

Begeleide wandelingen

Elke eerste zondag van de maand gaan we met een gids op stap in de natuur. We passen de thema's aan aan het seizoen. Meer info en inschrijving via e-mail: info@natuurpuntmeetjeslandsecuesta.be

Zondag 7 januari (9:00 h – 12:00 h): Nieuwjaarswandeling

We zetten het nieuwe jaar in met een fikse wandeling door het Maldegemveld en het Drongengoedbos. Onderweg weet Luc ons te verwonderen met verhalen en weetjes over de winterse natuur. Zo kom je onder andere te weten hoe vlinders, pissebedden en regenwormen de winter overleven.

Trefpunt: Krakeelparking, (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gids: Luc Dellafaille (0494 06 60 78)

Zondag 4 februari (9:00 h – 12:00 h): Hout in de knop. Wat groeit daar?

De meeste loofbomen beschermen 's winters hun nieuwe blaadjes met knopschubben. Dat maakt het voor ons wat moeilijker om bomen struiken te herkennen in dat seizoen. Toch zijn er manieren om te weten met welk houtig gewas we te maken hebben. Lia is expert op dat vlak en maakt ons wegwijs in die tips and tricks.

Trefpunt: Krakeelparking, (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gids: Lia Van Landschoot (0473 70 03 68)

Zondag 3 maart (9:00 h – 12:00 h): Korstmossen: een wonderlijke symbiose

Korstmossen zijn overlevers. Ze groeien op zowat elke ondergrond. Dit lukt hen doordat ze teamwerkers zijn: zwammen en groenwieren leven in een innig verband om zo de moeilijkste omstandigheden te trotseren.

Trefpunt: Krakeelparking, (GPS: N 51.151079, E 3.473074), Drongengoedweg, Ursel, op 200 m van Het Jagershof.

Gids: Marc Schoonackers (0478 39 61 71)

Zondag 7 april (9:00 h – 12:00 h): Zwerven tussen Cuesta en Kanaal

We verkennen het gebied tussen het Koningsbos en de Ganzenkleit in Ursel en het Kanaal Gent-Brugge. We worden er verwelkomd door de minder bekende natuurpareltjes zowel op de Cuestaflank als in het Zegbroek, die ons in deze tijd van het jaar letterlijk in de (voorjaars)bloemetjes zetten.

Trefpunt: Kattenbos (beperkte parkeermogelijkheden), (GPS: 51.118999, 3.466088), Varenstraat, Ursel.

Gids: Steven Degraer (0494 07 03 71)